

XI KONGRES KULTURY REGIONÓW

w cyklu ZMYŚŁY Z ZAMYSŁEM
MIĘDZY TKLIWYM A DOTKLIWYM

21-24/10/2025

Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu

XI KONGRES KULTURY REGIONÓW

w cyklu ZMYŚŁY Z ZAMYSŁEM

Nowy Sącz, 21-24.10.2025

Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ zaprasza na wyjątkowe spotkanie pasjonatów, twórców i znawców lokalnej kultury i dziedzictwa - XI Kongres Kultury Regionów, który w tym roku odbędzie się w dniach 21-24 października w Nowym Sączu i rozpocznie nowy cykl spotkań pn. **ZMYŚŁY Z ZAMYSŁEM**.

Po dziesięciu różnorodnych tematycznie edycjach Kongres Kultury Regionów wchodzi w nową sferę tematyki poświęconą kulturowemu znaczeniu sensualności. Człowiek odbiera, przetwarza i interpretuje informacje z otoczenia za pomocą zmysłów nadając im znaczenie i budując w umyśle świadome obrazy rzeczywistości. Ten ciągły proces poznawczy nazywamy percepcją. Warto przypominać, jak silnie jest on uwarunkowany kulturowo. Dla lepszego zrozumienia niematerialnego dziedzictwa naszych kultur warto więc poddać refleksji poszczególne „odbiorniki” i ich funkcjonowanie w różnych tradycjach. I to właśnie proponujemy w cyklu **ZMYŚŁY Z ZAMYSŁEM**.

Cykl rozpoczniemy refleksją wokół dosłownych i metaforycznych funkcji **dotyku** w kulturach tradycyjnych oraz temu, jak te zakorzenione schematy poznawcze wpływają na nas współcześnie.

Dotyk pozwala człowiekowi odczuwać ciepło, ból czy nacisk, co stanowi podstawę do interakcji z otoczeniem. Jest też jednym ze sposobów komunikacji uzupełniając wymowę gestów i słów. Można nim okazywać emocje, wsparcie lub wyrażać władzę, a nawet podejmować próby manipulacji. Dotyk jest ważnym narzędziem tworzenia więzi, zaufania i poczucia bezpieczeństwa z jednej strony, z drugiej zaś, gdy nie uwzględnia osobistych granic, może się stać opresyjny i zagrażający.

Jak widać istnieje swoisty paradoks dotyku. Jest to zmysł relacyjny z jednej strony, a z drugiej obwarowany silnymi ograniczeniami jako „niebezpieczny”. Dlatego w każdej kulturze istnieją niepisane zasady regulujące, kto i w jaki sposób może dotykać. Etnografia analizuje, jak poszczególne społeczności definiują i praktykują dotyk podkreślając, że znaczenie tego zmysłu jest głęboko zakorzenione w tradycji i obyczajach danej kultury.

Moc tego zmysłu jest tak wielka, że ma on swoje liczne mentalne emanacje. Widoczne jest to bardzo mocno w języku. Wielka liczba pojęć odnosząca się do naszych odczuć w stosunku do przychodzących z zewnątrz doświadczeń ma w swoim rdzeniu skojarzenie z dotykiem. Czujemy się dotknięci, gdy ktoś nas obrazi lub okaże pogardę. Kiedy coś wywołuje silne, negatywne reakcje emocjonalne i fizyczne, mówimy, że jest dotkliwe. Osobę okazującą dużo ciepła i troski innym możemy nazwać tkliwą. Pomiędzy tymi skrajnościami mieści się cała paleta emocji, stanów psychicznych, zjawisk społecznych, które stoją u podstaw wielu zachowań, obyczajów i rytuałów. To strefa rozległa i fascynująca kulturową różnorodnością. Dlatego zapraszamy ludzi dziedzictwa na XI Kongres Kultury Regionów **MIĘDZY TKLIWYM A DOTKLIWYM**.

PROGRAM

21 października, wtorek

godz. 12:00–15:00

REJESTRACJA GOŚCI, zakwaterowanie

Hotel*** Perła Południa w Rytrze (pakiet z noclegiem), MCK SOKÓŁ (pakiet bez noclegu)

godz. 16:00

Z RĘKĄ NA PULSIE TRADYCJI

/dziedziniec MCK SOKÓŁ/

godz. 16:15

W HARMONII ZMYŚŁÓW

wystąpienia inauguracyjne

- **Julia Doszna** – łemkowska pieśniarka, animatorka kultury
- **Wanda Łomnicka-Dulak** – poetka, animatorka kultury, regionalistka, ambasadorka folkloru i kultury Górali Nadpopradzkich
- **Krzysztof Trebunia-Tutka** – architekt, pedagog, regionalista, multiinstrumentalista, lider zespołu Trebunie-Tutki

godz. 17:00

Trebunie-Tutki & Goście GÓROM

koncert

godz. 20:00

PRYSŁY ZMYŚŁY

/Karczma Nad Potokiem w Rytrze/

22 października, środa

godz. 9:30–13:00

PANELE TEMATYCZNE

/MCK SOKÓŁ/

PONAD SŁOWAMI. Dotyk jako niewerbalny język emocji

Opiekun naukowy:

- **prof. dr hab. Józef Kąś** – językoznawca, dialektolog

Moderator:

- **dr hab. Katarzyna Drąg** – dyrektor Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UPJPII

Paneliści:

- **Anna Pietrusza** – zielarka, fitoterapeutka, edukatorka przyrodnicza
- **dr hab. Tomasz Wiślicz** – prof. w Instytucie Historii PAN

ODCISKI TRADYCJI. Między dziedzictwem a eksperymentem

Opiekun naukowy:

- **prof. dr hab. Aleksandra Dziuros** – tancerka, choreografka, nauczycielka tańca współczesnego, ruchu scenicznego i improwizacji, prof. UMFC

Moderator:

- **Krzysztof Trebunia-Tutka** – architekt, pedagog, regionalista, multiinstrumentalista, lider zespołu Trebunie-Tutki

Paneliści:

- **Monika Gubała** – dyrektor Departamentu Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMWM
- **Andrzej Józefczyk** – Non-adaptive Dance Music

- **Natalia Klamann** – kognitywistka, socjolożka, badaczka społeczna, nauczycielka tańca, performerka
- **dr hab. Maria Pomianowska** – multiinstrumentalistka, wokalistka, kompozytorka, pedagog, prof. AM w Krakowie
- **Maria Stępień** – Non-adaptive Dance Music

godz. 14:30–17:30

WARSZTATY STACJONARNE

/MCK SOKÓŁ/

1. **UTKAJ SŁOMIANĄ SIEĆ**
Ludowe pająki
Prowadzenie: Kasandra Lipińska
2. **ŚCIEGI, KTÓRYCH CHCE SIĘ DOTYKAĆ**
Haft sensoryczny
Prowadzenie: Karolina Starostka-Kokoszka
3. **PIEŚŃ, KTÓRA DOTYKA**
Warsztaty pieśni góralskich
Prowadzenie: Krzysztof Trebunia-Tutka
4. **ZAMOTAJ WŁASNĄ ZIARNUSZKĘ**
Słowiańskie lalki ochronne
Prowadzenie: Aneta Sural
5. **ŁĄKI PĘDZLEM GŁASKANE**
Malowane chusty góralskie
Prowadzenie: Natalia Wirmańska-Pawelec
6. **RĘKO-DZIEŁO Z RAFII**
Plecionkarstwo
Prowadzenie: Anna Koblak
7. **UWIEDEM CIE CHŁOPCE**
Taniec jako przestrzeń dla zmysłów
Prowadzenie: Regina Słodyczka-Giewont, Klemens Słodyczka
8. **SPLOTY-TKANIE-DOTYKANIE**
Warsztaty plastyczne
Prowadzenie: Magdalena Kulesza-Fedkowicz
9. **CZUJNIKI, CIAŁO I RUCH: JAK STWORZYĆ INTERAKTYWNĄ INSTALACJĘ ARTYSTYCZNĄ**
Nowoczesne technologie
Prowadzący: dr inż. Karol Jędrasiak
10. **GEST, DŹWIĘK I SZTUCZNA INTELIGENCJA: TWORZENIE INTERAKTYWNYCH INSTRUMENTÓW**
Nowoczesne technologie
Prowadzący: mgr inż. Dawid Jurczyński

godz. 17:45

W OBJĘCIACH

„Jak się naskie chodoki z Niomec łód bałora wróciły”

widowisko

/sala im. L. Lipińskiego, MCK SOKÓŁ/

23 października, czwartek

godz. 9:30–13:30

PANEL DYSKUSYJNY

/sala im. L. Lipińskiego, MCK SOKÓŁ /

MUŚNIĘCIA I CIOSY

Moderator:

- **Małgorzata Broda** – koordynator programowy Kongresu, wiceprezydentka World Folklore Union IGF

Paneliści:

- **dr Michał Jasieński** – specjalista zarządzania innowacjami, prof. nadzw. WSB-NLU w Nowym Sączu
- **Natalia Klamann** – kognitywistka, socjolożka, badaczka społeczna, nauczycielka tańca, performerka
- **Bartłomiej Koszarek** – multiinstrumentalista, etnolog, dyrektor Bukowińskiego Centrum Kultury „Dom Ludowy” w Bukowinie Tatrzańskiej
- **Jacek Siepsiak SJ** – felietonista, publicysta, duszpasterz
- **dr hab. Jan Wasiewicz** – filozof, transdyscyplinarny badacz pamięci, prof. UAP w Poznaniu

godz. 15:00–18:30

WARSZTATY TERENOWE I WIZYTY STUDYJNE

/miejscowości w regionie/

1. **UTKAJ SŁOMIANĄ SIEĆ**
Ludowe pająki
Prowadzenie: Kasandra Lipińska
2. **ŚCIEGI, KTÓRYCH CHCE SIĘ DOTYKAĆ**
Haft sensoryczny
Prowadzenie: Karolina Starostka-Kokoszka
3. **SPLOTY-TKANIE-DOTYKANIE**
Warsztaty plastyczne
Prowadzenie: Magdalena Kulesza-Fedkowicz
4. **ZAMOTAJ WŁASNĄ ZIARNUSZKĘ**
Słowiańskie lalki ochronne
Prowadzenie: Aneta Sural
5. **ŁĄKI PĘDZLEM GŁASKANE**
Malowane chusty góralskie
Prowadzenie: Natalia Wirmańska-Pawelec
6. **RĘKO-DZIEŁO Z RAFII**
Plecionkarstwo
Prowadzenie: Anna Koblak
7. **MIZIANIE I CIUCIANIE**
Zwyczajnie wniebowzięci
Prowadzenie: Monika Dudek
8. **PODSZYWANIE SIĘ I INNE METODY ODWRACANIA KOTA OGONEM, ABY WYKRZESAĆ Z SIEBIE KREATYWNOŚĆ**
Kreatywne myślenie
Prowadzenie: dr Michał Jasieński

godz. 20:00

NA WŁASNEJ SKÓRZE - DOTKNIĘCI PASJĄ

Podsumowanie Kongresu

/sala konferencyjna Hotelu Perła Południa w Rytrze/

godz. 21:00

DOTYK ZA DOTYK, DOBRANOC ZA NOC

/Karczma Nad Potokiem w Rytrze/

24 października, piątek

godz. 9:00

WYJAZD GOŚCI

/Hotel*** Perła Południa w Rytrze/

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

- **MOŻE NIE WRÓCĘ**
Wystawa malarstwa Dawida Zdobyłaka
- **LABORATORIUM ZMYŚŁÓW**
wystawa sensoryczna
Galeria Sztuki SOKÓŁ FOYER

KONTAKT

ORGANIZATOR

Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ
ul. Długosza 3, 33-300 Nowy Sącz
tel. +48 18 448 26 10 (sekretariat)
poniedziałek – piątek: 8:00-16:00
tel. +48 18 448 26 00 (kasa/recepcja)

BIURO ORGANIZACYJNE

tel. +48 514 081 437
kontakt@kultura-regionow.pl
poniedziałek – piątek: 8:00-16:00

SPRAWY PROGRAMOWE

Małgorzata Broda
tel. +48 18 443 43 07
m.broda@mcksokol.pl
poniedziałek – piątek: 8:00-16:00

ŁUKASZ SMÓŁKA
Marszałek Województwa Małopolskiego

PROF. DR HAB. PIOTR JEDYNAK
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
w Krakowie

KS. PROF. DR HAB. ROBERT TYRAŁA
Rektor Uniwersytetu Papieskiego
Jana Pawła II w Krakowie

DR HAB. INŻ. JÓZEF CIUŁA
Rektor Akademii Nauk Stosowanych
w Nowym Sączu

DR DARIUSZ WOŹNIAK
Rektor Wyższej Szkoły Biznesu –
National-Louis University w Nowym Sączu

NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA

MAŁOPOLSKA

Akademia WSB
Dąbrowa Górnicza, Kraków, Cieszyń, Żywiec, Olkusz, Głogów, Tychy

---

WSB University

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

